RAPPORT OM GJERSJØELVA 2020

GENERELT

Oppegård Jeger- og Fiskerforening forvalter og administrerer Gjersjøelva. Det har i år vært en rekordhøy stor aktivitet ved elva og det her vært en fabelaktig innsats fra foreningens medlemmer. Vi vil nedenfor gjennomgå og informere om noen av de viktigste begivenhetene.

DUGNADER

Det har blitt arrangert 7 store og mange små dugnader. Vi har benyttet minst 600 dugnadstimer i elva. Vi har blant annet:

- Fjernet søppel ved elva
- Hogget og fjernet trær (inkl gamle tømmerstokker) som har brukket eller falt ut i elva
- Fjernet Vannliljer i dammen ved Saga
- Foretatt Fiskeoppsyn på dag og kveldstid
- Habitat- og Bioforbedrende tiltak

FJERNING AV TRÆR OG GAMLE TØMMERSTOKKER

Til dette tunge arbeidet har de nye verktøyene våre ((finansiert som gave fra Sparebankstiftelsen) vært til uvurderlig hjelp. Dette var den bensindrevne/mobile vinsjen som vi fikk i 2019 og motorsag m/fullt verneutstyr som vi fikk i 2020.

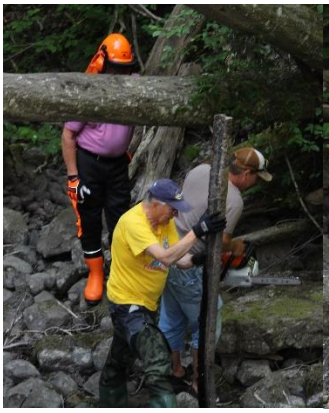

BIOFORBEDRENDE/HABITATTILTAK

De fleste store dugnadene har vi benyttet til å:

- Plukke både hele og knuste murstein ved elvebredden
- Legge ut runde stein ved flere steder i elva og ved demningen ved Saga.

Langs elva har det i tidligere tider vært en fyllplass for bygg-avfall. Vi finner stadig mengder av murstein (knust og hele), betongrester og jernskrot både i og ved elva. Vi har i 2020 håndplukket og kjørt bort ca 13 m3 (13 i-sekker).
Vi har lagt ut (stort sett med håndkraft) 60 tonn runde stein for skjul av yngel ved flere steder i elva og langs demningen ved Saga.
I tillegg har vi gått til innkjøp av 33 tonn med gytegrus og litt større runde stein som nå er lagret ved Saga og skal legges ut i elva til våren/sommeren 2021. Grunnen til at vi ikke fikk lagt den ut i 2020 var for ikke å forstyrre gytingen i høst, og resultatet av Redox-målingene som ble foretatt i høst. Disse målingene kan gi grunnlag for å vite HVOR det er mest behov, og de BESTE stedene for å legge ut ny gytegrus.

(33 tonn med gytegrus og runde stein som skal ut i elva 2021) (13 m3 knust og hele murstein som er plukket)

SKILTING VED UTLØP OG LANGS ELVA

Ved elveutløpet i Båthavna/Bestemorstranda er det for mange år siden satt opp skilt «GRENSE ELV-SJØ for å markere grensen for beregning av 100-meters-sonen. Disse skiltene er for det første ganske slitte og utydelige, samt at de er plassert slik at de er vanskelige å se for fiskere på stranda. Dette medfører at det er mange fiskere som ikke overholder 100-meters-sonen. Arbeidet med dette (som ble påbegynt i 2019) har vist seg å ta en god del lengre tid enn forventet da det må søkes om og godkjennes av ulike myndigheter som Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen), Nordre Follo Kommune og Oslo Kommune. I tillegg så er det søkt om økonomiske midler. Det er et stort håp om at vi i løpet av våren/sommeren 2021 kan få byttet 2 gamle skiltene, og satt opp et nytt skilt ved 100-meters-sonen på Bestemorstranda.

UNDERSØKELSER I ELVA

Siden noen av medlemmene i foreningen har meget godt kjennskap til elva så har vi bistått ved flere målinger og arbeid av ulike etater i elva.

- Elfiske etter Gytesfisk (Spesielt i Skillebekken) av representanter i oppdrag fra Miljødirektoratet
- Elfiske etter Lakseyngel (for å måle sykdom) av representanter i oppdrag fra Mattilsynet
- Elfiske for å se etter mengde yngel (foretatt av Hjalmar Eide og Andreas Frøsland fra Akershus JFF)
- Redox-måling (måling av oksygen-opptak i gammel gytegrus) foretatt av Jon Magerøy i NINA
- NVE som har kalibrert og fått i gang måling av vannføringen i elva. Denne er plassert ved den lille broen over til Langbygningen. Den oppdateres kontinuerlig (hvert kvarter). Målingene er nå tilgjengelig på nettet: sildre.nve.no/sildre, (Se: Stasjonsoversikt, Viken, Nordre Follo, Gjersjøelva v/Oppegård Båthavn, Vannføring).

NYE/BEDRE REGLER FOR FISKING I ELVA/NAVN PÅ FISKESTREKNINGENE

Vi begynte i 2019 å diskutere om å få til noen bedre regler/retningslinjer for fiske i elva. Dette gjelder f.eks. beslutninger om regulering av fiske i elva ved vesentlige endring i vannstand, bruk av ulik agn på de ulike strekninger. Når det gjelder endring/nye fiskeregler er ikke arbeidet med dette helt ferdig enda.

Imidlertid så er arbeidet med navn på de ulike strekningene på elva fastsatt etter høring og forslag fra medlemmene. Et nytt fint kart er laget og det står nå på fiskekortene for elva.

ÅPENT FISKE FOR BARN/UNGDOM

En dag i året, ifm Eventyrfestivalen (i regi av Oppegård Kommune) arrangerer vi åpent fiske for barn og ungdom i elva ved Saga. Dessverre ble dette arrangementet avlyst i 2020 år pga Corona-viruset.

MINK

Uønsket mink er et problem ved flere elver? Vi har også det problemet og har til enhver tid plassert minkfeller langs elva. Det er ikke lett å få minken i fella, men vi har i løpet av året klar å fange 3.

Vi har i 2020 påbegynt arbeidet med å lage nye, og sannsynligvis/forhåpentligvis er de mere effektive enn de gamle fellene vi har. Vi har laget den første kassen og kjøpt inn den første fellen (Trapper 90) som skal være i kassen. Disse fellene er anbefalt av Statens Naturoppsyn og NJFF. Vi vil lage flere feller av denne typen hvis de viser seg å være effektive.

REGULERING AV VANNFØRING

Elva er veldig følsom for endring i vannføring, og er det er derfor lite som skal til for de vesentlig store endringene. Vi føler at dette kan være slitsomt, og liten vannføring kan være kritisk for gytende fisk og yngel. Ved for stor vannføring er det fare for at den gytegrusen som vi har lagt ut blir skylt til andre steder i elva. Problemet er at vannkilden er drikkevannet til befolkningen i bl.a. Nordre Follo Kommune, og de er svært restriktive med vannføringen i forhold til dette. Vi måtte på sommeren be Kommunen om å slippe opp mere vann fra Gjersjøen for da var det krise for fisken med for lite vann. Det er iflg de gamle medlemmene inngått avtale om Minstevannføring (100 l/sek) for lenge siden (1991) og vi undersøker mere om dette nå. Dette mener vi er for lite og vi har påbegynt en dialog med Nordre Follo Kommune for å få en større Minstevannføring, og et bedre system for reguleringen.

FISKETELLER

Fisketelleren som vi fikk i 2019 ser ut til å virke fint, og vi har i 2019 og 2020 fått en flott oversikt over fiskene som passerer trappen og opp i elven for å gyte. Den krever en god del oppfølging med rengjøring og vedlikehold, men med stort engasjement og innsats fra enkelte medlemmer så går det bra.

FISKEOPPGANG/FANGSTRAPPORT (2019 i parentes)

Gjennom den nye fisketelleren har vi registrert en oppgang på (**52 sjøørret**)(56) og **33 laks**(10**)**. Fangstrapport for sesongen viser **12 Sjøørret**(12), **4 Laks** (8), **5 Gjedder** (11), **2 Abbor**(4) og **1 Berggylte**.

Vi fikk i 2020 en spesialtillatelse fra Statsforvalteren (Tidl. Fylkesmannen) til å fiske etter Gjedde utenom normale fisketider i elva. Resultatet ble at ingen Gjedder ble tatt i denne perioden, men de ble tatt i den normale fiskeperioden.

FISKEOPPSYN/OVERVÅKNING

Da vi er plaget med en del ulovlig fiske så har vi i 2020 hatt meget god vakt ved elv, spesielt i gyteperioden. I tillegg til så godt som daglig vakt langs elva har vi i gyteperioden hatt en vaktordning blant medlemmene hvor vi har gått vakt langs elva hver kveld. Det har tydelig vist resultater da det ikke har vært få tjuvfiskere å se. Det er mulig at dette også har hatt en preventiv virkning.

I tillegg til fysisk vaktordning så har vi montert et nytt overvåkningskamera ved Oppgangsaga for overvåking av fisketeller, dammen, saga og bålplassen. I samarbeid med Oppegård båtforeningen så er kameraet koplet inn på deres system slik at overvåkingen blir foretatt i sammen med de andre kameraene til båtforeningen.

I tillegg til dette ble det i 2020 montert et Viltkamera på en annen strekning i elva.

MUSTEIN/BYGGEAVFALL OG GYTEGRUS

I tidligere tider har deler av elvestrekningen nemlig blitt benyttet til dumping av byggavfall (elven ble i sin tid flyttet for å få plass til vei). Murstein etc dukker stadig opp til overflaten, og vi hadde planer for 2020 planer om å få plukket opp noe av disse murstein-restene og annet byggavfall på en spesiell strekning. Dugnader ble arrangert og resultatet i denne omgang ble 13 store i-sekker (ca 13 m3) som ble håndplukket og kjørt bort.

RESTAURERING AV DEMNINGEN VED FISKETELLER

Den gamle demningen ved saga/fisketeller er utett og har i de siste årene vært midlertidig tettet med en stygg presenning. Dette er lite estetisk ift de aktivitetene som foregår ved dette historiske stedet. Gjersjøelva Natur-og kulturpark har visninger, foredrag og demonstrasjon av Saga. I tillegg er laksetrappen og fisketelleren der. Planen for 2020 var å gjøre noe med dette. Ved dugnader og tungt arbeid av Fiskertutvalgets medlemmer ble presenningen fjernet å runde stein lagt langs demningen. Vi fikk tettet demningen en god del og det har blitt et bedre skjulested for yngel, og demningen ble penere enn tidligere.

SOSIALE AKTIVITETER VED ELVA

I forbindelse med våre dugnader i elva har vi hatt det meget sosialt med bålkaffe og nystekte vafler (på et nytt vaffeljern som vi i 2020 har fått i gave fra Sparebankstiftelsen), og ikke minst hyggelige samtaler og «fiskeskrøner». I tillegg ble vårt tradisjonelle arrangement Nyttårsaften kl 12 ved Saga avholdt. Her ble det blant annet servert Laks fisket i Gjersjøelva i 2020 og Røkt før arrangementet.

SAMARBEID MED ANDRE

Samarbeid med NJFF, Statsforvalteren og Oppegård Båthavn (ved «Havnebasen Rune»), Sparebankstiftelsen DnB, AMEDIA, Gjersjøelva Natur- og Kulturpark og Grunneierne har vært meget bra. Ikke minst har vi fått godt med økonomisk støtte til arbeid med elva og de andre aktivitetene foreningen holder på med.

EN DEL AV PLANENE FOR 2021

- Årlig rydding av elva (søppel, trær og kvister)
- Fjerning av murstein og legge ut ny gytegrus (Fortsette arbeidet fra 2020)
- Få ferdigstilt skiltingen ved 100-meters-sonen ved elveutløpet
- Montere en lyskaster ved demningen da det nye Videokameraet viser seg å trenge mere lys for å fungere i mørket.
- Legge ut den gytegrusen og steinene (20 store sekker+1 lass) som ble kjøpt inn i slutten av året

AVSLUTNING

Vi håper at denne rapporten vil være til nytte for Miljødirektoratet, Statsforvalteren og NJFF og vi ser fram til et fortsatt godt samarbeid i 2021.

Med vennlig hilsen
Finn Stenersen/Leder av Fiskerutvalget i Ojff
14/2.21